

María Dueñas

Fetele Căpitanului

Traducere din limba spaniolă
și note de Lavinia Similariu

POLIROM
2019

O săcăiră cu sușoteli precipitate în vreme ce își puneau cămășile de noapte, nu voiau să le audă maică-sa de dincolo de perete.

— Și ce ți-a spus baba despre spectacol? Da' ești sigură că ce ai de gând să faci nu e o aiureală?

— Și chiar ți se pare că El Capitán se poate schimba așa de mult încât să semene cu El Chico? O să pot să cânt în fața tuturor ce-mi vine pe chelie?

Simulând o convingere care în sinea ei se clătina încă, Mona își liniști surorile cu alte șoapte.

— Am vorbit cu cineva care poate să ne ajute, a rămas că ne vedem mâine, mi-a spus că o să pregătească o listă cu tot ce trebuie făcut și cu cât ar trebui să cheltuim, el se pricepe la calcule, că familia lui ține o prăvălie.

Preferă să nu dezvăluie deocamdată că în spatele acelei relații promițătoare se afla băiatul de la pompe funebre: batjocura lui Luz și protestele Victoriei s-ar fi auzit până pe terasa de pe acoperiș.

Ca să nu-și mai contrarieze mama, care stingea pe rând luminile electrice – încă i se păreau lucrul dracului, ei, care crescuse printre opaițe –, fetele se duseră destul de repede la culcare. Cu toate acestea, Mona nu reuși să adoarmă.

Bani. Era nevoie de bani: asta i se învârtea în cap, în timp ce ochii deschiși străbăteau negura. Toate celelalte le puteau obține cumva, artiști în devenire erau cu grămada, îi văzuse la repetiția pentru *zarzuela* și la teatrul Maritei Reid. Iar de restul, așa cum o asigurase el însuși, putea să se ocupe Fidel.

Deși poate nu trebuia să aibă încredere. Sau poate că da. Sau poate că nu...

— Hei, Mona, ești trează?

Din patul de alături, vocea înăbușită a Victoriei o smulse din gândurile ei.

— Să nu uiți mâine, când te duci să faci piața, să aduci pomada cea nouă.

— Ce pomadă? răspunse la rândul ei, tot încet.

— Cea nouă, pentru ochi, pe care i-a trimis-o mamei doctorul, nu ți-a spus?

De data aceasta din voce îi răzbătu neîncrederea.

— Ce, a trecut din nou medicul pe aici?

Așa era, deși prinse de forfota zilei atât Remedios, cât și Victoria uitaseră să-i povestească. Dichisit, profesionist, mirosind a loțiune scumpă după un bărbierit îngrijit, pe la El Capitán trecuse din nou în dimineața aceea tânărul doctor Osorio. „Totul e în ordine, doamnă”, apreciasse după ce o examinase pe mamă a doua oară, „dar nu trebuie să vă culcați pe-o ureche, am să vă prescriu altă pomadă, folosiți-o timp de o săptămână”. Părea mai liniștit de data asta, ba chiar acceptă cafeaua care i se oferi și se așeză s-o bea în mijlocul salonului pustiu, căci mai era până la amiază. Neștiind ce să spună, mama și Victoria se arătaseră reținute. Una era să schimbe câteva cuvinte prostesti cu clienți din clasa și de condiția lor și cu totul altceva să îndrăznească să vorbească de la egal la egal cu ditamai medicul.

El întrerupsese stânjeneala tensionată. Se interesase de afacere: cum le mergea, ce mai făceau. Întrebuse de asemenea de zonă, de alte magazine, dacă erau bune alimentele de la Casa Moneo, ce fel de activități se organizau în La Nacional. „Mă gândesc că poate devin și eu membru”, spusese, de parcă i-ar fi venit brusc o idee genială. Nu avea nici o intenție, firește: ce sens ar fi avut ca un profesionist din Uptown, angajat la clinica doctorului Castroviejo, să intre într-o instituție de binefacere menită să vegheze asupra bunăstării muncitorilor care se speteau pe mai puțin de cincizeci de centime ora. Dar o spuse așa, pur și

simplic: ca să le pară mai apropiat și ca ele să nu-l vadă atât de distant. Ca să se relaxeze, să vorbească cu el și să-l lămurească odată pe unde umbla sora care în dimineața aceea nu părea dispusă să apară.

— Întrucât sunteți câteva femei în familie, îndrăzni să propună în timp ce se ridică să plece, poate pe vreuna o interesează o slujbă.

„Nu, nu, nu“, întăriră amândouă cu gesturi teatrale elocvente; „ne descurcăm, nu vă deranjați, domnule doctor“. Nici să le pici cu ceară n-ar fi fost dispuse să-l lase să întrevadă finanțele dezastruoase ale familiei, se mărginiră să-i explice că mezina lucra la spălătorie, iar cea mijlocie se ocupa de cumpărături și comisioane. „Aha“, conchise el. În sfârșit, înțelegea absența.

— În orice caz, vă las cartea mea de vizită; sunați-mă dacă vă hotărâți. E vorba de o muncă simplă: să țină companie nașei mele, care este infirmă, când iese dimineața și poate la prima oră a după-amiezii, până pe la trei-patru. Ea nu vorbește engleza și vrea să aibă alături pe cineva cu care să se poată înțelege. Salariul, săptămânal, e negociabil.

„Nici nu l-am luat în seamă“, conchise Victoria, netezind perna cu mâna, și se culcă la loc. „Deși, ca să nu fie nepoliticoasă cu medicul“, adăugă, „mama a vărât cartea de vizită într-un buzunar de la șorț. Avem destule pe cap ca să ne apucăm să ținem companie unei invalide, asta ne mai lipsea“.

În cămăruță se așternu din nou tăcerea, după ce sora cea mare termină de relatat vizita oftalmologului, iar respirația îi deveni ritmică, în timp ce Mona continua să lupte din răputeri cu propriile-i gânduri. Cântăreți, bani, clienți. Reclame, relații, bani. Fidel, doamna Reid, bani, teatru. Bani, bani, oasele lui Gardel. Iar acum, și doctorul.

N-avea habar cât e ceasul, dar hotărî să se scoale. Două, trei, patru, nu conta. Sătulă să înfrunte insomnia, desculță și cu băgare de seamă, încercă să pășească ușor, pentru ca lemnul să nu trosnească. Când împinse ușa camerei de alături, balamalele scârțâiră, iar ea se opri numai decît. Spre ușurarea ei,

când își vârî capul înăuntru, desluși în penumbră că maică-sa dormea destul de liniștită, cu pansamentul pe ochi și cu cearșaful tras până la bărbie.

Femeia obișnuia să-și agațe șorțul de fiecare zi pe peretele din dreapta, într-un cui. Fetele nu mai știau cum să-i tot spună să-l lase în bucătăria de la cârciumă, să nu meargă pe stradă cu șorțul la brâu, că nimeni nu umblă așa în plin New York, dar ei nu-i păsa. În noaptea aceea, din fericire, încăpățânarea ei se dovedi în favoarea Monei. Ferindu-se să intre în camera mamei, întinse mâna cât putu până dădu de șorțul ponosit, apoi căută pe băjbăite, fără grabă, o deschizătură. În primul buzunar găsi un os de aripă. Două ace de păr ruginite și câteva chibrituri pe jumătate arse. Pipăi mai departe, cu brațul prin ușa întredeschisă, și localizează între cute al doilea buzunar.

Tocmai își strecura degetele în el, când auzi somiera scârțâind. Scoase repede mâna, se trase în spate speriată, auzi niște sforăituri și corpul mamei răsucindu-se pe saltea. Așteptă câteva secunde, până ce ghici că doarme în continuare, că nu fusese decât o simplă schimbare de poziție; repetă iute mișcarea orbește și, printre boabe de năut, găsi ce căuta.

Se întoarse în pat și se ghemui la loc între cearșafuri, strângând în mână cartea de vizită. Nu se mai sinchisi de zgomotul pașilor ei pe parchet.

A doua zi de dimineață, Fidel o aștepta la zece, în plină stradă, chiar în stația unde se despărțiseră cu o zi înainte, ținând în brațe un dosar plin cu hârtii.

— Să mergem, zise de îndată ce o văzu.

Cotiră pe 11th Street, mai meraseră puțin și coborâră trei trepte până la o clădire modestă; pe ușă era un afiș scris într-un alfabet necunoscut. În spatele tejghelei se îngrămădeau pâini, briose și prăjituri ciudate; proprietarii, un bărbat și o femeie, alcătuiau un cuplu robust, aveau păr blond și piele rozalie, păreau gemeni și vorbeau o limbă stranie.

„Sunt ruși”, o lămuri fiul proprietarului de la pompe funebre, „la fel ca aproape toți clienții lor; așa că n-o să ne înțeleagă nimeni”. După aceea le ceru ceva ininteligibil și o târî pe Mona înăuntru, trăgând-o de mâneca jachetei, până la una dintre cele patru mese desperecheate, toate goale. Odată așezați, puse dosarul pe tăblia de marmură și o privi cu ochii lui de broască.

— Cu cât o întorc mai mult pe toate fețele, cu atât văd mai limpede.

Fără alte explicații, deschise dosarul și începu să despăturească ziare întregi și pagini răzlețe, fluturași, meniuri, tăieturi din reviste. „Uită-te la asta, și asta, și asta”, spunea sărind cu degetul arătător de la o hârtie la alta, bătând agitat darabana pe litere. „Iată, Stork Club, care acum e pe 53rd Street, l-a deschis acum șase sau șapte ani, în plină lege a prohibiției, un tip dintr-un sat din Oklahoma. El Morocco, de pe 54th Street, pe ăsta l-a deschis acum patru sau cinci ani un italian, care

după aia s-a asociat cu un argentinian influent, dar asta n-are importanță. Știi ce sunt acum? Sunt localurile unde vin cei mai bogați și mai celebri și cei mai... cei mai cei din tot New York-ul”.

Mona încercă să protesteze, el ridică o mână s-o împiedice.

— Știu ce o să-mi spui, că 14th Street nu e Midtown și că ce dracului de legătură au bogații și faimoșii cu afacerea ta, perfect, am înțeles, voiam doar să știi că suntem în epoca în care toată lumea e înnebunită după *night-clubs*, dar uită-te, uită-te și la asta...

Trase de colțul unei reviste ca s-o scoată din grămada dezordonată ce acoperea masa; când reuși, pe jos se risipiră câteva hârtii pe care nu se obosi să le ridice.

— ...Aici e, iată-l, Cotton Club, sus în Harlem, pur cartier de negri, nici ăsta nu e același lucru, știu, pe ăsta l-a deschis un contrabandist și acolo cântă cele mai bune orchestre de jazz, știu că în El Capitán nu încap o orchestră întreagă, vreau să-ți spun că e într-un loc unde înainte nimănui zdravăn la cap nu i-ar fi trecut prin minte să se ducă, iar acum, acum iată, uită-te la fotografiile astea, cozi la ușa în fiecare seară și mașini de lux și doamne cu bijuterii și capă de blană.

— Dar, Fidel...

— Da, da, da, știu că o să mă întrebi ce legătură are asta cu ideea ta, dar uită-te și la asta, uită-te aici, insistă entuziasmat, deschizând un exemplar din ziarul *La Prensa* cu brațele întinse, ca un răstignit.

Se apropie atunci proprietarul cu șorțul lui, aducându-le ceea ce păreau două cafele cu lapte în pahare înalte de sticlă, opacizate de atâta folosire; Fidel, euforic, a fost la un pas să le verse, cu o mișcare involuntară a mâinii. Văzând că nu e loc suficient, omul le lăsă fără un cuvânt pe masa de alături și se întoarse la tezghea.

— Să vedem, ascultă, ascultă asta...